

Bruselj, 14.9.2016
COM(2016) 585 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
O ZUNANJI DEJAVNOSTI EIB V LETU 2015 Z JAMSTVOM IZ PRORAČUNA EU

{SWD(2016) 296 final}

1. UVOD

S Sklepom 466/2014/EU¹ Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 je bilo Evropski investicijski banki (EIB) odobreno jamstvo EU za izgube pri financiranju projektov zunaj Unije v obdobju 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: sklep ali jamstvo EU). V Sklepu se od Komisije zahteva, da na podlagi letnih poročil EIB letno poroča o zunanjih dejavnostih EIB z jamstvom iz proračuna EU. Po sprejetju Sklepa št. 466/2014/EU za obdobje 2014–2020 je bilo sedanje poročilo za leto 2015 pripravljeno v skladu z zahtevami te pravne podlage. To poročilo vsebuje tudi povzetek financiranj na lastno tveganje, ki jih je EIB v letu 2015 izvedla v regijah, ki jih zajema Sklep. Financiranje EIB v afriških, karibskih in pacifiških državah (AKP) ter čezmorskih državah in ozemljih (ČDO) je predstavljeno v ločenem letnem poročilu.

Sklep (v nadaljnjem besedilu: mandat), določa zgornjo mejo jamstva EU v višini 30 milijard EUR, razdeljeno na fiksno zgornjo mejo v višini 27 milijard EUR in neobvezni dodatni znesek v višini 3 milijarde EUR. O aktivaciji neobveznega zneska in njegovi regionalni razdelitvi odločata Evropski parlament in Svet po vmesnem pregledu mandata. V novem sklepu (466/2014/EU) ostajajo nespremenjeni trije cilji na visoki ravni za razširitev jamstva EU: spodbujanje rasti v lokalnem zasebnem sektorju, razvoj socialne in gospodarske infrastrukture, podnebni ukrepi in kot temeljni cilj spodbujanje regionalnega povezovanja. Mandat je začel veljati 25. julija 2014, ko je bil podpisan sporazum o jamstvu.

Podrobnejše informacije in statistične razpredelnice o navedenih dejavnostih, med drugim na projektni, sektorski, državni in regionalni ravni, so navedene v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije. Po četrtem letu izvajanja okvira EIB za merjenje rezultatov (*Results Measurement* ali ReM) to poročilo vsebuje informacije o pričakovanih rezultatih na podlagi financiranj EIB, podpisanih leta 2015.

2. NAJPOMEMBNEJŠI REZULTATI

EIB je v letu 2015 podpisala pogodbe o financiranju v višini 6,7 milijarde EUR v regijah, ki so zajete v mandat za zunanja posojila (v nadaljnjem besedilu: ELM), kar je skoraj enako vrednosti podpisanih pogodb iz prejšnjega leta (6,8 milijarde EUR). Od tega je bilo skoraj tri četrtine financiranj (72 %, 4,8 milijarde EUR) izvedenih v okviru ELM z jamstvom EU, kar je 16 % več kot v letu 2014. Delež posojil, ki imajo skupno jamstvo EU, ki pokriva državno financiranje ali financiranje na poddržavni ravni, je znašal 4,4 milijarde EUR (92 %), medtem ko je 0,4 milijarde posojil (8 %) imelo jamstvo EU za politično tveganje pri financiranjih zasebnega sektorja. Financiranje v okviru instrumentov EIB za financiranje na lastno tveganje se je zmanjšalo za 0,7 milijarde EUR na 1,9 milijarde EUR. Skupni obseg financiranja v letu 2015 je bil predvsem posledica zelo uspešne porabe v vzhodnem sosedstvu, Rusiji, Aziji in Latinski Ameriki.

EIB je še naprej izkazovala svojo zavezanost podpori programa Unije za podnebne ukrepe. Septembra 2015 je odbor EIB sprejel strategijo v zvezi s podnebnimi ukrepi za usmerjanje vseh ukrepov EIB tako zunaj kot znotraj Unije. Financiranje EIB, podpisano v regijah, ki jih zajema Sklep, ostaja precej nad 25-odstotnim pragom, določenim v Sklepu. Do konca leta 2015 je skupni delež podnebnih ukrepov v okviru obdobja mandata 2014–2020 dosegel 35 %. V letu 2015 je bilo regijam ELM za podnebne ukrepe posojenih 2,1 milijarde EUR. K temu

¹ UL L 135, 8.5.2014, str. 1.

cilju največ prispeva Azija, saj so bili podnebni ukrepi opredeljeni kot ključna prednostna naloga za to regijo.

Poleg tega bo v letu 2015 32 % celotnega zneska financiranja, podpisanega v regijah ELM, ali 2,2 milijardi EUR podpiralo horizontalni cilj regionalnega povezovanja, prečni cilj ELM, in sicer prek energetskih in prometnih povezav, regionalnega zasebnega kapitala in podpore za zблиževanje z razvojem lokalnega zasebnega sektorja.

Leta 2015, ko se je ta program izvajal četrto leto zapored, je EIB prek okvira ReM ugotovila, da bo po pričakovanjih celoten znesek novega financiranja, podpisanega v regijah iz mandata, odlično ali dobro prispeval k ciljem mandata. Za približno 88 % novih projektov se pričakuje, da bodo dosegli odlične ali dobre rezultate v smislu pričakovanega učinka, kakovosti in zanesljivosti projektov. Za več kot 80 % novih projektov se pričakuje, da bodo povezani z visoko ali znatno dodatnostjo EIB. Poročilo EIB o rezultatih financiranja EIB zunaj Unije (ki vključuje tudi financiranje v državah AKP in ČDO) v letu 2015 bo kmalu objavljeno na spletišču EIB.

V Sklepu je poudarjena močna skladnost med zunanjo dejavnostjo EIB ter zunanjimi politikami, programi in instrumenti Unije, treba pa je tudi omeniti, da je EIB v letu 2015 še naprej tesno sodelovala s Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), da bi okrepila doslednost in skladnost dejavnosti EIB z zunanjimi politikami Unije. V tem okviru je Komisija skupaj z EIB in ob posvetovanju z ESZD posodobila regionalne tehnične operativne smernice, ki so bile maja 2015 poslane Evropskemu parlamentu in Svetu. Regionalne tehnične operativne smernice se uporabljajo v obdobju 2014–2020 za financiranje EIB, ki ga pokriva jamstvo EU. Te smernice vsebujejo napotke za uskladitev obsega posredovanj EIB v različnih regijah s politikami, programi in instrumenti Unije.

3. FINANCIRANJE

3.1. PREGLED FINANCIRANJA EIB, PODPISANEGA LETA 2015, GLEDE NA PRISPEVEK K CILJEM POLITIK Unije

Sklep predvideva tri horizontalne cilje na visoki ravni za vse regije, ki jih krije proračunsko jamstvo EU:

- (i) razvoj lokalnega zasebnega sektorja, zlasti pomoči malim in srednjim podjetjem (MSP),
- „(ii) razvoj socialne in gospodarske infrastrukture;
- (iii) prilagajanje podnebnim spremembam in ublažitev njihovih posledic.

Dodatni temeljni cilji vključujejo prispevanje k splošnim načelom za zunanje delovanje, kakor je navedeno v členu 21 PEU, in regionalno povezovanje med partnerskimi državami, vključno z gospodarskim povezovanjem med predpristopnimi državami, državami sosedstva in Unijo.

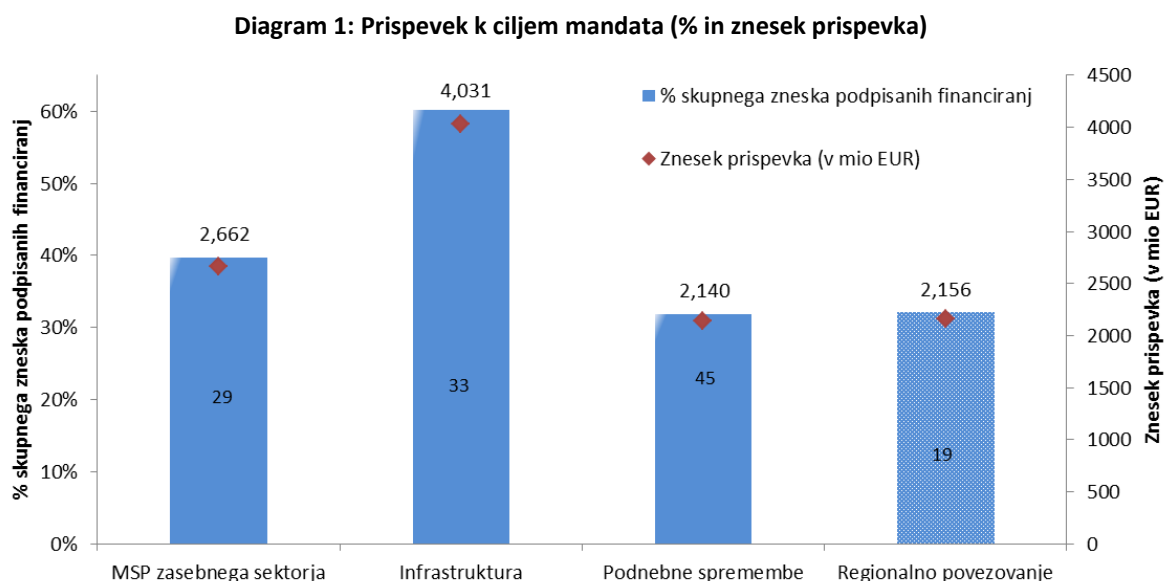
Od skupnega zneska za financiranja, podpisana v regijah ELM v letu 2015, bo 40 % (2,7 milijarde EUR) namenjenih za razvoj lokalnega zasebnega sektorja, večinoma z izboljšanjem dostopa do financiranja za MSP, mikropodjetja in podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. 60 % (4,0 milijarde EUR) bo namenjenih razvoju socialne in gospodarske

infrastrukture. Vsa financiranja EIB zunaj Unije podpirajo enega ali oba cilja. Zato je cilj prilagajanja podnebnim spremembam in ublažitve njihovih posledic mogoče šteti za horizontalni cilj.

32 % posojil (2,1 milijarde EUR) bo namenjenih horizontalnemu cilju prilagajanja podnebnim spremembam in ublažitve njihovih posledic.

Podobno bo 32 % ali 2,2 milijardi EUR namenjenih horizontalnemu cilju regionalnega povezovanja prek razvoja infrastrukture in prek podpore za dostop lokalnega zasebnega sektorja do financiranja.

Prispevek k ciljem mandata je prikazan v diagramu 1 ob upoštevanju financiranj v okviru mandata in instrumentov financiranja na lastno tveganje v letu 2015.

Preostali del oddelka poroča o pričakovanih in doseženih rezultatih pri doseganju ciljev politik EU, kot so bili zabeleženi v okviru ReM. Oddelek v zvezi s pričakovanimi rezultati ne zajema vseh pogodb, podpisanih v letu 2015, ampak vse projekte, za katere je bila prva pogodba o financiranju podpisana v letu 2015 (navajajo se kot novi projekti). Ta pristop preprečuje dvojno štetje rezultatov pri projektih z več pogodbami o financiranju, podpisanimi v zaporednih letih. To pomeni, da je obseg posojil, naveden v tem oddelku, skupna vsota odobrenih posojil samo za nove projekte. Poleg tega zaradi uporabljenе metodologije obsega posojil in števila projektov morda ni vedno mogoče popolnoma primerjati.

Razvoj lokalnega zasebnega sektorja, zlasti pomoči za MSP

Podpora EIB za razvoj lokalnega zasebnega sektorja je namenjena ustvarjanju pogojev, ki ljudem na trgih v razvoju omogočajo, da razvijajo in širijo podjetja ter tako ustvarjajo nova delovna mesta, zapolnjujejo potrebe po blagu in storitvah, premagujejo revščino in neustrezno prehransko varnost ter dvigujejo življenjski standard. Trajnostni socialni in gospodarski razvoj namreč nista mogoča brez takega razvoja zasebnega sektorja. Ta podpora je možna v

različnih oblikah: razširitev kreditnih linij na lokalne finančne posrednike (večinoma banke) za posojila MSP; udeležba v skladih zasebnega kapitala in pri tveganem kapitalu za podjetja s potencialom hitre rasti; financiranje lastniškega kapitala za ponudnike mikrofinanciranja in neposredna posojila večjim podjetjem.

Razvoj lokalnega zasebnega sektorja bo podpiralo šestindvajsetih novih projektov, podpisanih leta 2015. Odobreno financiranje EIB za te projekte znaša skupno 2,9 milijarde EUR. 20 kreditnih linij je namenjenih podpori za MSP, ena podpira dejavnosti mikrofinanciranja prek naložbenega nosilca za mikrofinanciranje, pet pa jih podpira dejavnosti raziskav in razvoja ter naložbene projekte večjih podjetij.

Razvoj socialne in gospodarske infrastrukture

Razvoj socialne in gospodarske infrastrukture – vse od cest in energetskega sistemov do zdravstvenih ustanov in širokopasovnih internetnih storitev – je eden od stebrov razvojnega procesa. Prav tako je steber na področjih, kjer je javno financiranje pogosto ključnega pomena, saj so infrastrukturne dobrine pogosto javne dobrine, katerih veliki pozitivni učinki se prelivajo na gospodarstvo, okolje in blagostanje ljudi. EIB podpira infrastrukturne projekte v številnih sektorjih.

V letu 2015 je 29 novih projektov, ki prispevajo k razvoju socialne in gospodarske infrastrukture v regijah ELM. Odobreno financiranje EIB za te projekte znaša skupaj 3,9 milijarde EUR.

EIB je leta 2015 je podpisala pogodbe za 11 novih projektov v energetskega sektorju, med katerimi jih je pet osredotočenih na širitev in posodabljanje omrežij za prenos in distribucijo električne energije. V okviru teh projektov bo na omrežje priključenih dodatnih 273 300 gospodinjstev. Projekti za prenos električne energije zapolnjujejo tudi domače povpraševanje, saj izboljšujejo zmogljivost obstoječih omrežij za integracijo proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, kot so vetrne elektrarne in hidroelektrarne. Pet projektov iz leta 2015 se osredotoča na proizvodnjo električne energije, od tega trije na razvoj obnovljivih virov energije. Skupaj bodo ustvarili dovolj električne energije za oskrbovanje 2,45 milijona ljudi v vključenih državah. V enem primeru EIB prevzema tveganja projektov na področju hidroenergije, sistema za prenos in energetske učinkovitosti, ki jih je Svetovna banka začela v Ukrajini. Ta ukrep bo sprostil posojilne zmogljivosti Svetovne banke, da bo Ukrajini pomagala financirati uvoz električne energije v kratkoročnem obdobju, da se prepreči huda energetska kriza.

EIB je podpisala 6 novih projektov v prometnem sektorju. Ti vključujejo razvoj medmestnih železniških povezav, novih sistemov mestnega prometa in izboljšanje cestnega prometa z izboljšanjem cestnih površin.

V vodnem in sanitarnem sektorju so bili v letu 2015 podpisani 4 projekti. Skupaj bodo izboljšali dostop do varne pitne vode ali oskrbo z njo za okoli 1,6 milijona gospodinjstev. Od takšnega izboljšane dostopa je mogoče pričakovati pomemben posredni učinek v državah, kjer je slaba oskrba z vodo glavni vzrok bolezni in hkrati predstavlja precejšnje finančno in časovno breme za gospodinjstva z nizkimi prihodki.

En sam projekt v sektorju ravnanja s trdnimi odpadki bo pomembno prispeval k obvladovanju vpliva odlaganja odpadkov na okolje.

V kmetijskem in gozdarskem sektorju sta podpisana dva projekta. Projekt v gozdarskem sektorju bo podprl pogozdovanje več kot 80 000 ha degradiranih zemljišč, obnovo gozda na 20 000 ha zemljišč ter ukrepe za nadzor erozije na dodatnih 155 000 ha zemljišč.

Podrobne informacije o financiranih projektih so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.

Prilagajanje podnebnim spremembam in ublažitev njihovih posledic

Ker so tako vzroki kot učinki podnebnih sprememb globalni, je podaljšanje in razširitev financiranja podnebnih ukrepov prek meja Unije bistven del zunanje in razvojne politike Unije. EIB ima pri teh prizadevanjih osrednjo vlogo. Njena podpora za podnebne ukrepe je ostala v letu 2015 visoka, saj je podpisala za skupno 2 milijardi EUR financiranj, kar je več kot 30 % vseh podpisanih financiranj v regijah, ki jih zajema mandat. Ta raven je podobna številki iz prejšnjega leta in je precej nad 25-odstotnim globalnim ciljem EIB za skupna posojila². Zato mandat bistveno prispeva k ciljem v zvezi s podnebnimi spremembami, pri čemer se odločno osredotoča na financiranje blaženja podnebnih sprememb, čemur je namenjenih 92 % financiranja EIB, 8 % pa je namenjenih prilagajanju podnebnim spremembam.

Velika večina posojil za podnebne ukrepe še naprej prihaja iz projektov v prometnem in energetskega sektorju, ki skupaj obsegajo 68 % novih posojil za podnebne ukrepe zunaj Unije v letu 2015. Kmetijski in gozdarski sektor imata še naprej pomembno vlogo.

Novi projekti na področju podnebnih ukrepov v letu 2015 vključujejo šest projektov v prometnem sektorju. Med drugim zajemajo gradnjo linij podzemne železnice in vzpostavitev sistemov javnega mestnega prevoza.

K blaženju prometnih sprememb bo prispevalo osem novih projektov v energetskega sektorju ter številni večsektorski projekti s komponento, ki se osredotoča na proizvodnjo obnovljive energije, v letu 2015.

Naložbe v kmetijstvo in gozdarstvo imajo lahko ključno vlogo, ne le pri blaženju podnebnih sprememb prek sekvestracije ogljika, ampak tudi pri izboljševanju odpornosti sistemov pridelave hrane na spreminjajoče se podnebne vzorce. Projekt pogozdovanja ne prispeva le k blaženju podnebnih sprememb prek sekvestracije ogljika, ampak tudi k prilagajanju na učinke podnebnih sprememb z osredotočanjem na nadzor erozije. Slednja razsežnost posojil za podnebne ukrepe se pogosto zapostavlja zaradi pomanjkanja interesa po izposoji sredstev za prilagajanje ter zaradi omejene privlačnosti tega sektorja za zasebne vlagatelje. EIB se zaveda, da so regije, ki jih zajema Sklep, še posebej ranljive za sedanjo spremenljivost podnebja in prihodnje podnebne spremembe, zato v projekte vedno bolj vključuje odpornost na podnebne spremembe. To vključuje podporo tehnični pomoči in ustreznim ukrepom za načrtovanje ter posebnim naložbam za prilagajanje na podnebne spremembe, kot so ukrepi za obvladovanje poplav in obrambo pred njimi.

² V skladu s členom 3(7) Sklepa št. 466/2014/EU mora obseg financiranja EIB, namenjen projektom za ublažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, v obdobju 2014–2020 znašati vsaj 25 % vseh poslov financiranja EIB.

Prizadevanje EIB za vključevanje podnebnih ukrepov zajema merjenje ogljičnega odtisa, pri čemer se ocenjujejo emisije toplogrednih plinov pri projektih projektov in se nato poroča o njih. V letu 2015 je bilo 23 projektov v regijah ELM vključenih v program merjenja ogljičnega odtisa 2015. Ti projekti skupaj predstavljajo podpisana financiranja ali odobrene razdelitev EIB v višini 2,7 milijarde EUR. S tem povezane skupne absolutne emisije toplogrednih plinov po ocenah znašajo 1,4 Mt CO₂-ekv/leto (nizke absolutne številke so posledica številnih projektov pogozdovanja, zaradi katerih bo prišlo do sekvestracije CO₂), s čimer se v okviru istega financiranja po ocenah skupno prihrani oziroma prepreči 1,3Mt CO₂-ekv/leto.

Tako podnebna strategija ELM kot tudi nedavno odobrena podnebna strategija EIB poudarjata spodbujanje pristopov k obvladovanju tveganja, ki povečujejo odpornost sredstev, skupnosti in ekosistemov, povezanih s projekti EIB. EIB razvija orodje za oceno tveganja in ranljivosti zaradi podnebnih sprememb v sektorjih in regijah, da bi ugotovila in obravnavala ranljivosti projektov. To orodje bo EIB omogočalo, da določi prednostne naloge za financiranje in tako podpre ukrepe za prilaganje. EIB se je zavezala pred Evropskim parlamentom, da Banka v fazi pred ocenjevanjem sistematično opravi presejalni test za vsako novo financiranje v ELM (in AKP), da bi odkrila podnebna tveganja, ter tako obravnava ranljivosti projektov. Sistem je v končni fazi razvoja, vendar naj bi bil po načrtih do leta 2017 vzpostavljen v celoti integriran sistem. Vsi projekti v okviru ELM so bili leta 2015 predmet presejanja. Večina projektov je bila uvrščenih med srednje- do visokotvegane.

Regionalno povezovanje

EIB je v letu 2015 podpisala skupaj 16 pogodb o financiranju v vrednosti 2,3 milijarde EUR (1,6 milijarde EUR v letu 2014), ki prispevajo k regionalnemu povezovanju. Devet kreditnih linij (1 255 milijonov EUR) bo podpiralo regionalno povezovanje v predpristopnih državah s spodbujanjem mednarodnega sodelovanja in podpiranjem približevanja gospodarstev EU. V prometnem sektorju je cilj treh podpisanih projektov izboljšati čezmejno mobilnost (524 milijonov EUR). Preostali štirje projekti, ki so bili leta 2015 podpisani v okviru regionalnega povezovanja, zadevajo kmetijski, vodni in energetske sektor ter sektor ravnanja s trdnimi odpadki.

3.2. PREGLED OBSEGA FINANCIRANJA EIB V REGIJAH, KI JIH ZAJEMA SKLEP³

V razpredelnici 1 je pregled obsega financiranja EIB v letu 2015 v regijah, ki jih zajemata sklepa.

Razpredelnica 1: Financiranja EIB, podpisana v letu 2015

Države financiranja (v mio. EUR)	Financiranja, krita z jamstvom EU			Financiranja EIB na lastno tveganje	Skupaj
	Skupno jamstvo	Kritje političnega tveganja	Skupaj		
Predpristopne države	957	0	957	1565	2522

³ Sklep št. 466/2014/EU

Sredozemske države	1211	65	1276	141	1417
Vzhodne sosedne, Rusija	1426	55	1481	0	1481
Azija in Latinska Amerika	821	150	971	150	1121
Južna Afrika	50	100	150	0	150
Skupaj	4465	370	4835	1856	6691

Opombe: Poleg navedenih financiranj iz lastnih sredstev EIB je bila podpisana ena naložba v sklad za mikrofinanciranje v Sredozemlju v višini 2 milijonov EUR iz sredstev tretje stranke.

Delež dejavnosti v okviru jamstva EU v skupnem obsegu se je leta 2015 povečal za 16 % in dosegel 4,8 milijarde EUR (v primerjavi z 4,2 milijarde EUR leta 2014) ali 72 % skupnega financiranja leta 2015 v regijah, ki jih zajema Sklep. Delež dejavnosti, ki jih financira EIB na lastno tveganje, se je zmanjšal za 28 % (1,9 milijarde EUR). Približno 92 % financiranj, ki jih je EIB v letu 2015 opravila na lastno tveganje, je bilo podpisanih v predpristopnih državah ter azijskih in latinskoameriških državah, preostalih 8 % pa v sredozemski regiji. Vsa financiranja v vzhodnem sosedstvu in Južni Afriki so bila podpisana v okviru jamstva EU.

Leta 2015 je bilo 92 % posojil, podpisanih v okviru jamstva EU, kritih s skupnim jamstvom (4,5 milijarde EUR), ki se uporablja za državno financiranje in financiranje na poddržavni ravni, 8 % posojil pa je prejelo kritje za politično tveganje (0,4 milijarde EUR) za financiranja zasebnega sektorja.

Razpredelnica 2: Kumulativna neto podpisana financiranja v primerjavi s trenutnim mandatom EU v obdobju 2014–2020

V mio. EUR	Zgornja meja	Neto podpisana financiranja (v milijonih EUR)	Neto podpisana financiranja kot % zgornje meje mandata
Predpristopne države	8,739	1 157	13 %
Sredozemlje	9,606	1656	17 %
Vzhodno sosedstvo, Rusija	4,831	2571	53 %
Azija in Latinska Amerika	3,407	1386	41 %
Južna Afrika	416	150	36 %
Skupaj v regijah, ki jih zajema mandat	27 000	6920	26 %

Kot je predstavljeno v razpredelnici 2, so po letu in pol financiranja v okviru ELM za obdobje 2014–2020 (21 % pretečenega časa izvajanja) podpisana financiranja v okviru ELM skupaj znašala 6,9 milijarde EUR, kar pomeni 26-odstotno stopnjo izkoriščenosti (povišanje glede na 8 % konec leta 2014). Stopnja izkoriščenosti v vzhodnem sosedstvu in Rusiji že presega 50 %, sledijo pa Azija in Latinska Amerika z 41 % ter Južna Afrika s 36 %.

Leta 2015 sirška vlada še vedno ni plačevala obresti in obrokov posojila. Konec leta 2015 so vsa plačila iz jamstvenega sklada, povezana z zahtevki EIB, skupaj znašala 202,89 milijona EUR, od katerih je bilo leta 2015 izplačanih 60,16 milijona EUR.

Diagram 2: Letni razvoj obsega posojil EIB iz lastnih sredstev

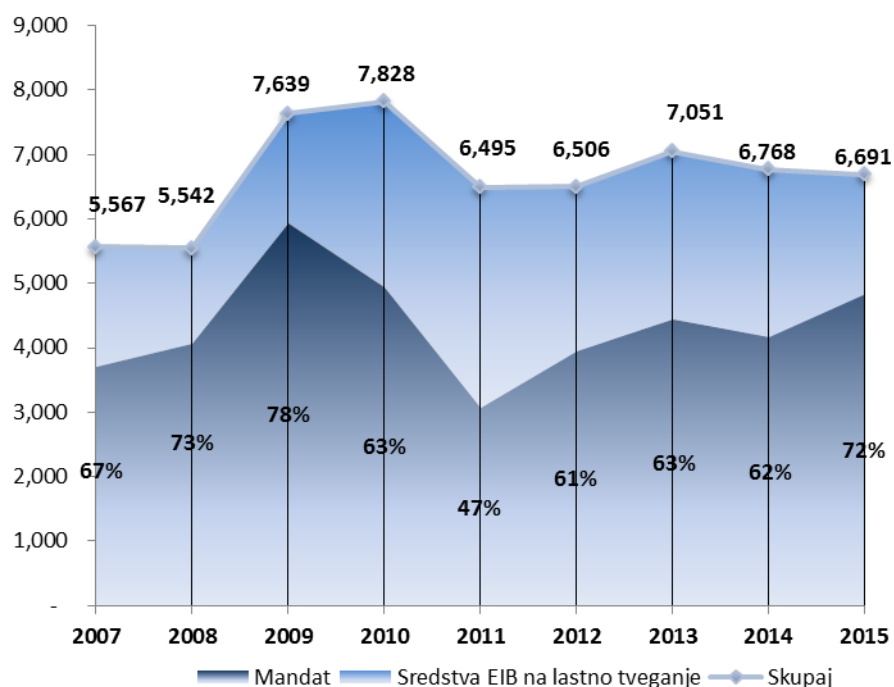

Diagram 2 prikazuje razvoj posojil v okviru mandata in instrumentov financiranja na lastno tveganje med letoma 2007 in 2015. V celotnem obdobju je v povprečju 65 % financiranja EIB v teh regijah zavarovanega z jamstvom EU z letnimi nihaji med 47 % in 78 %.

V letu 2015 je bilo za 38 projektov podpisano financiranje z jamstvom EU (42 leta 2013), za 16 projektov pa financiranje na lastno tveganje EIB (23 leta 2014).

Razpredelnica 3: Število podpisanih financiranj po regijah (vsi viri) v letu 2015

Regije	Viri tretje stranke	Z jamstvom EU	EIB na lastno tveganje	Skupaj
Predpristopne države	0	7	14	21
Sredozemlje ⁴	1	10	1	12
Vzhodno sosedstvo, Rusija	0	9	0	9
Azija in Latinska Amerika	0	11	1	12
Južna Afrika	0	1	0	1
Skupaj	1	38	16	55

Kot je prikazano v razpredelnici 4, so bile predpristopne države leta 2015 še vedno glavne upravičenke do financiranja EIB zunaj Unije, pri čemer je podpisano financiranje znašalo 2,5 milijarde EUR, kar predstavlja 38 % skupnega financiranja v zadevnih regijah. Za to regijo je bilo najpomembneje zagotoviti ustrezno finančno podporo za inovacije in rast, zlasti posojila

⁴ Eno financiranje je bilo podprto tako s financiranjem EIB na lastno tveganje kot financiranjem iz mandata za zunanja posojila ter evidentirano kot financiranje EIB na lastno tveganje.

za MSP ter zasebni sektor. V skladu z mandatom je bila glavna prednostna naloga tudi financiranje projektov, ki se celoviteje povezujejo z evropskimi infrastrukturnimi omrežji.

V sredozemskih državah je znesek podpisanega financiranja znašal 1,4 milijarde EUR. Večina tega zneska je bila namenjena za projekte, ki se osredotočajo na zagotavljanje podpore za gradnjo socialne in gospodarske infrastrukture, zlasti za energetske projekte (53 %) in promet (25 %). Skupno 12 % je bilo odobrenih v okviru kreditnih linij bankam za nadaljnja posojila MSP.

V Vzhodnem sosedstvu je podpisano financiranje znašalo 1,5 milijarde EUR, kar je največje povišanje glede na leto 2014 (+26 %) med vsemi regijami iz mandata, tudi ob upoštevanju sankcij EU zoper Rusijo. Zlasti je bilo v zvezi z akcijskim načrtom za Ukrajino podpisano financiranje v višini 1,3 milijona EUR, vključno s prvim podpisom financiranja z jamstvom (skoraj 0,5 milijarde EUR, ki krije naložbene projekte Mednarodne banke za obnovo in razvoj v Ukrajini), ki je imelo skupno jamstvo EU.

V Aziji, Centralni Aziji in Latinski Ameriki se je skupno število podpisanih financiranj od leta 2014 zmanjšalo za 18 % in je znašalo skupaj 1,1 milijarde EUR. 55 % podpisanega zneska je bilo namenjenega Latinski Ameriki, s posebnim poudarkom na financiranju infrastrukture in zasebnega sektorja v Braziliji in Nikaragvi.

V Južni Afriki so bila podpisana tri posojila v skupnem znesku 150 milijonov EUR za financiranje kreditnih linij zasebnega sektorja bankam za nadaljnja posojila MSP.

Razpredelnica 4: Sektorska porazdelitev financiranj EIB, podpisanih v letu 2014 v regijah, ki jih pokriva Sklep (vsi viri)

V mio. EUR	Predpristopne države	Sredozemske države	Vzhodno sosedstvo, Rusija	Azija in Latinska Amerika	Južna Afrika	Skupaj
Kreditne linije	1 430	175	505	250	150	2 510
Energija	40	758	477	545	–	1 819
Promet	562	350	151	233	–	1 296
Vodovod in kanalizacija	23	125	260	93	–	500
Industrija	200	2	–	–	–	202
Storitve	135	10	–	–	–	145
Kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo	120	–	–	–	–	120
Trdni odpadki	13	–	48	–	–	61
Razvoj mest	–	–	40	–	–	40
Skupaj	2 522	1 419	1 481	1 121	150	6 693

3.3. UČINEK IN DODANA VREDNOST FINANCIRANJA EIB

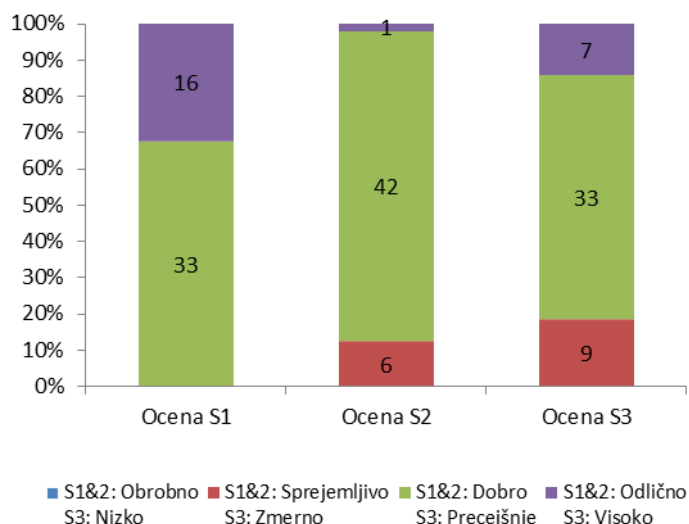
Okvir ReM zagotavlja oceno financiranja EIB v času njihovega trajanja. Pomaga pri izbiri zanesljivih projektov, ki so v skladu s prednostnimi nalogami Unije, temeljijo na konkretnih rezultatih in se nanašajo na področja, kjer bi udeležba EIB pomenila dodano vrednost. Pri ocenjevanju se določijo kazalniki rezultatov z izhodiščnimi vrednostmi in cilji, ki zajemajo pričakovane gospodarske, socialne in okoljske rezultate financiranja. Doseganje teh določenih meril uspešnosti se spremlja ves čas trajanja projekta in se o njem poroča ob dveh glavnih mejnikih: ob zaključku projekta in tri leta po zaključku projekta („po zaključku“) v primeru neposrednega financiranja; ob koncu investicijskega obdobja in ob koncu trajanja skladov zasebnega kapitala ter ob koncu obdobja dodeljevanja v primeru posrednega posojanja.

Projekti so ocenjeni glede na tri „stebre“:

- (i) prvi steber ocenjuje pričakovani prispevek k prednostnim nalogam EU in držav ter upravičenost v okviru ciljev mandata EIB;
- (ii) drugi steber ocenjuje kakovost in zanesljivost financiranja glede na pričakovane rezultate;
- (iii) tretji steber ocenjuje pričakovano finančno in nefinančno dodatnost EIB.

Rezultati pregledov zaključenih projektov v okviru ReM so skupaj s študijo primera prvega zaključenega infrastrukturnega projekta povzeti v delovnem dokumentu služb Komisije. V tem oddelku so predstavljeni in obravnavani pričakovani rezultati za financiranje EIB, podpisano leta 2015 v regijah, ki jih zajema mandat. Da bi se izognili dvojnemu številu projektov in pričakovanih rezultatov, se bo to poročilo sklicevalo le na pričakovane rezultate in dodatnost „novih projektov“, tj. tistih, za katere je bila v letu 2015 podpisana prva pogodba o financiranju, kar pomeni 49 novih projektov.

Diagram 3: Ocene ReM po stebrih za nova financiranja, podpisana leta 2015

V smislu intenzivnosti prispevka k ciljem (prvi steber ReM) je 33 % novih financiranj, podpisanih leta 2015, dobilo oceno „odlično“, kar pomeni velik prispevek tako k lastnim razvojnim ciljem držav kot k prednostnim nalogam EU za zadevno državo in/ali regijo. 67 % financiranj v okviru prvega stebra je dobilo oceno „dobro“. Navedeni projekti, ki bodo po pričakovanjih „dobro“ prispevali, so v skladu s cilji mandata ter bi lahko veliko prispevali bodisi k lastnim razvojnim ciljem držav bodisi k ciljem Unije, hkrati pa bi zmerno prispevali še k drugim ciljem.

Ocena za neposredno financirane projekte (drugi steber ReM) temelji na zanesljivosti, finančni in gospodarski ter okoljski in socialni vzdržnosti projekta. Ocena za posredno financiranje temelji na pričakovanih rezultatih, tehtanih z dejavniki tveganja, kot so bili izmerjeni z zanesljivostjo posrednika in kakovostjo poslovnega okolja.

Drugi steber kaže, da naj bi po pričakovanjih le eno novo podpisano financiranje prejelo odlično oceno z ekonomsko stopnjo donosa nad 15 %. Za več kot 85 % novih financiranj se pričakuje, da bodo „dobro“ prispevala. To so neposredna financiranja s povprečno ekonomsko stopnjo donosa od 10 % do 15 % v primeru infrastrukturnih projektov ali posredna financiranja, ki prispevajo k boljšemu dostopu do finančnih sredstev in razvoju finančnega sektorja, vendar v okolju z velikim tveganjem in manjšo verjetnostjo doseganja rezultatov. Šest projektov je prejelo oceno „sprejemljivo“, kar je predvsem posledica okolij z velikim tveganjem, ki vplivajo na verjetnost doseganja načrtovanih rezultatov.

Dodatnost (tretji steber ReM) se meri z razliko med prispevkom EIB k naložbenemu projektu in standardnim tržnim financiranjem, in sicer v treh razsežnostih: ustreznost finančnih virov za potrebe projekta, tehnični prispevek EIB ter učinek v smislu boljših standardov in spodbujanja prispevkov iz drugih virov.

Pri večini od 49 novih projektov iz leta 2015 je dodatnost podpore EIB ocenjena kot „znatna“ (33) ali „visoka“ (7), pri 9 projektih pa je ta ocenjena kot „zmerna“. Stopnja dodatnosti je navadno višja za kompleksne projekte v manj razvitih regijah, kjer so potrebe nosilcev projektov največje, manj izrazita pa je pri projektih, kjer EIB sodeluje z izkušenimi nosilci projektov in posredniki. Zato je bila večina projektov z oceno dodatnosti „visoka“ v vzhodnih

sosedah in v sredozemskih regijah, medtem ko je bila dodatnost petih projektov v predpristopnih regijah ocenjena kot zgolj „zmerna“.

Sposobnost EIB, da zagotovi dolgoročno financiranje, ki sicer drugače pogosto ni na voljo, je eden od ključnih elementov prispevka Banke. Skoraj vsa nova financiranja v letu 2015 zagotavljajo nosilec projekta ali finančnim posrednikom obdobje zapadlosti, ki presega tipično zapadlost, ki je na voljo na lokalnih trgih. V večini primerov so pogoji financiranja EIB zelo blizu gospodarski življenjski dobi sredstev, ki se financirajo. Obdobje zapadlosti, določeno za nove projekte v letu 2015 – v povprečju približno 15 let – je povprečno ocenjeno na približno dva in pol krat daljše, kot je ponujeno na lokalnem trgu.

EIB lahko za izbrana financiranja uporabi različne mehanizme, da bi absorbirala tečajno tveganje. S tem lahko postane financiranje privlačnejše za posojilojemalce, vključno s končnimi prejemniki posrednega financiranja, katerih dejavnosti so osredotočene na domače trge. Tri kreditne linije znotraj regij ELM so bile financirane v lokalni valuti.

EIB si poleg svojih posojil prizadeva tudi za mobilizacijo in upravljanje nepovratnih sredstev tretjih strank. Ta so pomemben vir dodatnosti, zlasti v mediteranskih državah ter v vzhodnem sosedstvu. V letu 2015 je nepovratna sredstva prejelo dvanajst novih projektov.

Vloga EIB se je izkazala za pomembno tudi v smislu izboljšanja standardov, mobilizacije virov in tehničnega prispevka.

4. SODELOVANJE EIB Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI

4.1 SODELOVANJE S KOMISIJO

Mandat zahteva, da Komisija, ESZD in EIB sodelujejo in krepijo usklajevanje zunanjih ukrepov EIB s cilji zunanje politike Unije, da bi čim bolj povečale sinergije med financiranjem EIB in proračunskimi viri Unije, predvsem prek rednega in sistematičnega dialoga in zgodnjih posvetovanj o politikah, strategijah in uvedbi novih projektov. Memorandum o soglasju (revidiran leta 2013), sklenjen med Komisijo, ESZD in EIB glede sodelovanja in usklajevanja v regijah, ki jih zajema mandat, se je leta 2015 še vedno uporabljal, npr. prek izmenjave informacij o uvedbi novih projektov in kontaktnih podatkov.

Mehanizmi za kombiniranje omogočajo trdne odnose na področju sofinanciranja z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami in uskladitev s politikami in prednostnimi nalogami Unije glede na razmere v vsaki zadevni državi, da se maksimizira načrtovani učinek, ki se financira z nepovratnimi sredstvi Unije. Poleg tega struktura upravljanja teh zmogljivosti omogoča in zahteva tesno usklajevanje in sodelovanje s Komisijo, ESZD in drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami, preden se projekt predloži za kombiniranje nepovratnih sredstev s posojili EIB. EIB je leta 2015 še naprej dejavno sodelovala v regionalnih mehanizmih za kombiniranje. Odobrenih ali podpisanih je bilo 197 milijonov EUR prispevkov, financiranih iz proračuna Unije (nepovratna sredstva, tehnična pomoč, tvegani kapital), ki so dopolnila financiranje EIB v regijah ELM (108 milijonov EUR iz proračuna Unije, ki dopolnjujejo posojila EIB v Skladu za spodbujanje naložb v sosedstvo, 62 milijonov EUR v Skladu za spodbujanje naložb na Zahodnem Balkanu, 10 milijonov EUR v Skladu za spodbujanje naložb v Latinski Ameriki in 2 milijona EUR v Skladu za spodbujanje naložb za Centralno Azijo). EIB je tesno sodelovala s Komisijo v tehnični skupini strokovnjakov Platforme EU za kombiniranje pri zunanjem sodelovanju (EUBEC). Natančen seznam financiranj iz proračuna EU, ki jih upravlja EIB (tehnična pomoč, nepovratna

sredstva, lastniški kapital), podpisanih ali odobrenih v letu 2015, je v delovnem dokumentu služb Komisije.

Januarja 2016 je Komisija sprejela nov sveženj proti izogibanju davkom, ki vsebuje sklop pobud za močnejšo in bolj usklajeno stališče EU glede zlorab na področju davka od dohodkov pravnih oseb – znotraj in zunaj enotnega trga. Sveženj dodatno razširja merila, ki predstavljajo dobro davčno upravljanje, vključno z ukrepi za bolj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju. Ta sveženj odraža razprave v Svetu, priporočila Evropskega parlamenta ter rezultate projekta OECD o eroziji davčne osnove in preusmeritvi dobička. V tem okviru in v skladu z številnimi izkušnjami in vodilnim položajem skupine EIB pri spodbujanju najboljših praks na področju davčne preglednosti in učinkovitega obdavčevanja Komisija dejavno sodeluje z EIB na področju razvoja politike banke glede jurisdikcij, ki ne izpolnjujejo standardov, da bi ta politika odražala nove ukrepe proti izogibanju davkom.

Natančni vidiki medinstitucionalnega sodelovanja med EIB, Komisijo in ESZD v podporo prednostnim nalogam tako Unije kot držav partneric v teh regijah, so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.

4.2. SODELOVANJE Z EVROPSKIM VARUHO ČLOVEKOVIH PRAVIC

Memorandum o soglasju, ki sta ga leta 2008 podpisala EIB in Evropski varuh človekovih pravic, določa podlago za dve stopnji pritožbenega mehanizma EIB, in sicer notranjo (EIB-PM) in zunanjo (Evropski varuh človekovih pravic). Ta mehanizem je leta 2010 po obsežnem javnem posvetovanju odobril Svet direktorjev EIB. Zagotavlja skupno razumevanje namena in doslednost uporabe na notranji in zunanji ravni, s posebnim poudarkom na:

- obstoju učinkovitega notranjega pritožbenega mehanizma (EIB-PM), ki obravnava pritožbe, ki so jih EIB predložile zunanje stranke v vseh poslovnih enotah EIB;
- v zvezi s pritožbami, ki se nanašajo na financiranja zunaj Unije, vključno z zunanjimi mandati, se Evropski varuh človekovih pravic zavezuje, da bo sistematično uporabljal pristojnost lastne pobude za obravnavanje pritožb, kadar pritožnik ni državljani ali prebivalec Unije;
- obsegu pregleda Evropskega varuha človekovih pravic, ob priznavanju mehanizma EIB-PM kot zahtevanega prednostnega pristopa.

V letu 2015 Evropski varuh človekovih pravic ni prejel nobenih pritožb zoper dejavnosti EIB v regiji zunanjih posojil. Banka je v letu 2015 po kritični pripombi Evropskega varuha človekovih pravic Banki leta 2014 glede obravnave postopka javnega naročanja za projekt Koridor V c) v Bosni in Hercegovini vseeno opravila revizijo svojega spremljanja financiranja na področju javnih naročil.

4.3. SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI

Sodelovanje z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami je sestavni del dejavnosti EIB in sega od dialoga o institucionalnih zadevah, horizontalnih temah in tematskih vprašanjih ter medsebojnega posvetovanja do okrepljenih oblik operativnega sofinanciranja in delitve dela. Dialog med mednarodnimi finančnimi institucijami večinoma poteka znotraj specializiranih delovnih skupin, ki se redno srečujejo, da bi si izmenjale dobre prakse ali obravnavale posebna vprašanja.

EIB je v letu 2015 še naprej sodelovala z drugimi multilateralnimi razvojnimi bankami v zvezi z razvojno agendo po letu 2015 in predvsem v zvezi z razvojem skupnega pristopa k vlogam glede financiranja in razvoja. Ključni mednarodni dogodki so bili tretja mednarodna konferenca o financiranju za razvoj (Addis), vrh ZN (New York) in Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja v Parizu (COP 21). V tem kontekstu je EIB okrepila sodelovanje z drugimi multilateralnimi razvojnimi bankami in v sodelovanju z večstranskimi razvojnimi bankami in MDS pripravila več pomembnih poročil. Zlasti skupno poročilo „Od milijard do bilijonov: prispevki multilateralnih razvojnih bank k financiranju za razvoj“, ki je bilo izdano pred konferenco v Addisu junija 2015, je imelo velik vpliv pri opozarjanju na skupne in posamezne dosežke multilateralnih razvojnih bank ter na precejšnje povečanje naložb, ki je potrebno.

EIB je v letu 2015 predsedovala delovni skupini multilateralnih razvojnih bank partnerstva G7 iz Deauvilla, o čemer je predsednik EIB poročal na ministrskem srečanju G7 na letnih srečanjih Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada.

Leta 2015 je EIB še naprej sodelovala s skupino G20 z redno udeležbo v delovni skupini za infrastrukturne naložbe G20 in prispevanjem k njenemu delu. EIB je prav tako okrepila svoje vezi s sistemom ZN z novim memorandumom o soglasju, ki ga je podpisala z dvema institucijama, IFAD in UNIDO. EIB je še naprej prispevala k delu Odbora OECD za razvojno pomoč (DAC) pri posodabljanju uradne razvojne pomoči.

EIB je v letu 2015 nadaljevala s sodelovanjem z multilateralnimi razvojnimi bankami in drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami ter zadevnimi skupinami, da bi uskladili sledenje financiranju podnebnih ukrepov in standarde poročanja o učinkih.

V okviru mandata je bilo približno 41 % podpisanih financiranj sofinanciranih s strani drugih mednarodnih finančnih institucij, 31 % financiranj, podpisanih v letu 2015, pa je bilo povezanih z nepovratnimi sredstvi iz proračuna Unije. Podroben seznam dejavnosti EIB, ki so jih sofinancirale druge mednarodne finančne institucije v letu 2015, je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.